

Laikina versija

GENERALINIO ADVOKATO

M. CAMPOS SÁNCHEZ-BORDONA IŠVADA,

pateikta 2017 m. spalio 25 d. (1)

Sujungtos bylos C-398/16 ir C-399/16

X BV (C-398/16),

X NV (C-399/16)

prieš

Staatssecretaris van Financiën

(*Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) pateiktas prašymas priimti prejudicinį sprendimą)

„Prašymas priimti prejudicinį sprendimą – Pelno mokestis – Įsisteigimo laisvė – Patronuojančiosios bendrovės rezidentų atliekamas paskolos, paimtos įsigyjant patronuojamosios bendrovės nerezidentų akcijų, palūkanų atskaitymas – Patronuojančiosios bendrovės rezidentų atliekamas patronuojamosios bendrovės nerezidentų akcijų nuvertėjimo dėl valiutos kurso svyravimo atskaitymas – Konsoliduota grupė“

1. Teisingumo Teismas jau ne kartą yra priėmęs sprendimą dėl valstybių narių teisės aktų dėl pelnui taikomo mokesčio, kai patronuojančioji bendrovė ir jos patronuojamosios bendrovės sudaro grupę(2).
2. Konkrečiai kalbant, konsoliduotoms bendrovių grupėms taikomos Nyderlandų mokesčių teisės normos buvo nagrinėtos ne mažiau kaip dviejuose ankstesniuose sprendimuose(3). Pagal šias normas grupė gali taikyti bendro apmokestinimo tvarką tik tuo atveju, jeigu ji sudarančios bendrovės yra Nyderlandų rezidentės, o tai reiškia, kad jos netaikomos patronuojamosioms įmonėms nerezidentėms.
3. Sprendime *X Holding*(4) Teisingumo Teismas iš esmės nusprendė, kad šie Nyderlandų teisės aktai neprieštaruja Sąjungos teisei (konkrečiai kalbant, SESV nuostatoms dėl įsisteigimo laisvės). Teisingumo Teismas pripažino, kad tokios bendro apmokestinimo tvarkos netaikymas bendrovėms nerezidentėms pateisinamas būtinybe išsaugoti subalansuotą apmokestinimo kompetencijos pasidalijimą tarp valstybių narių.
4. Vis dėlto vėliau 2015 m. rugsėjo 2 d. Sprendime *Groupe Steria*(5) Teisingumo Teismas

patikslino Sprendimo *X Holding* apimtį ir priminė, kad, remiantis Sprendimu *X Holding*, negalima daryti išvados, kad „bet koks skirtingas bendrai apmokestinamai grupei priklausančių ir tokiai grupei nepriklausančių bendrovių vertinimas suderinamas su SESV 49 straipsniu“ (6). Teisingumo teismas pridūrė, kad Sprendime *X Holding* pripažintas pagrindimas taikomas tik toms Nyderlanduose taikomos tvarkos taisyklėms, kurios leidžia perkelti nuostolius konsoliduotos grupės viduje (7).

5. Dviejuose prašymuose priimti prejudicinį sprendimą pateiktais klausimais nacionalinis teismas konkrečiai prašo išaiškinti šioje srityje suformuotą jurisprudenciją. Toks išaiškinimas jam reikalingas siekiant nuspręsti, ar su Sąjungos teise suderinama Nyderlanduose taikoma konsolidavimo tvarka, pagal kurią tam tikros finansinių išlaidų eilutės gali būti atskaitytos iš patronuojančiosios bendrovės sąskaitų, jeigu patronuojamoji bendrovė yra rezidentė, tačiau negali būti, jeigu bendrovė nėra rezidentė.

6. Nyderlandų teisėje numatyta, kad išlaidos (palūkanos), kurių patiria bendrovė, gaunanti finansavimą iš kitos tai pačiai grupei priklausančios bendrovės, yra neatskaitytinės, išskyrus atvejus, kai tarp patronuojančiosios ir patronuojamosios bendrovės nustatyta tik bendrovės rezidentėms taikoma bendro apmokestinimo tvarka. Apie šią nacionalinę taisyklę kalbama byloje C-398/16.

7. Ta pati taisyklė taikoma kapitalo prieaugiui ir nuvertėjimui (įskaitant nuvertėjimų dėl nuostolių, susijusių su užsienio valiutos kurso svyravimu), kuriuos neatsižvelgiama apskaičiuojant pelną. Todėl nuostolis dėl kurso svyravimo, atsiradęs dėl patronuojančiosios bendrovės valdomos patronuojamosios bendrovės kapitalo dalies, nebus atskaitytinas, ir vėl išskyrus atvejį, kai abi bendrovės priklauso konsoliduotai grupei, kuri gali sudaryti bendrovės rezidentės. Būtent ši taisyklė taikoma byloje C-399/16.

I. Teisinis pagrindas

A. Sąjungos teisė

8. SESV 49 straipsnyje nustatyta:

„Vadovaujantis toliau išdėstytomis nuostatomis vienos valstybės narės nacionaliniai subjektų sąsisteigimo laisvės kitos valstybės narės teritorijoje apribojimai uždraudžiami. Draudžiami ir apribojimai vienos valstybės narės nacionaliniams subjektams, sąsisteigusiems kitos valstybės narės teritorijoje, steigti atstovybes, padalinius ar dukterines bendroves.

„Sąsisteigimo laisvė apima ir teisę imtis savarankiškai dirbančių asmenų veiklos bei ją verstis, taip pat steigti ir valdyti įmones, būtent bendroves ar firmas, apibūdintas 54 straipsnio antrojoje pastraipoje, tomis pačiomis sąlygomis, kurios sąsisteigimo šalies teisės aktuose yra nustatytos jos pačios subjektams, ir laikantis kapitalui skirto skyriaus nuostatų.“

9. SESV 54 straipsnyje nurodyta:

„Bendrovės arba firmos, įkurtos pagal valstybės narės teisę ir Sąjungoje turinčios savo registruotas buveines, centrinę administraciją ar pagrindinę verslo vietą, šiame skyriuje prilyginamos tos valstybės narės pilietybę turintiems fiziniams asmenims.

„Bendrovės arba firmos“ – tai bendrovės arba firmos, kurios veikia pagal civilinę ar komercinę teisę, įskaitant kooperatyvus ir kitus pagal viešąją ar privatinę teisę veikiančius juridinius asmenis, išskyrus nesiekiančius pelno.“

B. *Nyderland? teis?*

Wet op de vennootschapsbelasting 1969 (1969 m. bendrovi? pelno mokestis; toliau – 1969 m. ?statymas)

10. 10a straipsnio 2 dalyje numatyta:

„Susijusiai ?monei mok?tin? pal?kan? negalima atskaityti apskai?iuojant peln?, jei jos susijusios su <...> asocijuotosios ?mon?s akcij? ?sigijimu, išskyrus atvejus, kai pasikei?ia dalyvavimo valdant kapital? ar kontrol?s santykiai šioje ?mon?je.“

11. Pagal 10a straipsnio 3 dal? 2 dalis netaikoma, jei mokes?io mok?tojas ?rodo, kad skola ir su ja susij?s teisinis sandoris iš esm?s grindžiami ekonomin?mis priežastimis.

12. Remiantis 13 straipsnio 1 dalimi, apskai?iuojant peln? neatsižvelgiama ? naud?, gaut? iš akcij?, ir ? išlaidas, patirtas ?sigyjant ar perleidžiant tas akcijas („akcij? neapmokestinimas“).

13. 15 straipsnyje numatyta:

„1. Kai mokes?i? mok?tojas (patronuojan?ioji bendrov?) teisiškai ir ekonomiškai turi ne mažiau kaip 95 % apmok?t? kito mokes?i? mok?tojo (patronuojamosios bendrov?s) nominalaus kapitalo dali?, abiej? mokes?i? mok?toj? prašymu jie apmokestinami kaip vienas mokes?i? mok?tojas, t. y. patronuojamosios bendrov?s veikla ir turtas laikomi patronuojan?ios bendrov?s veikla ir turtu. Mokes?ius moka patronuojan?ioji bendrov?. Tokiu atveju abu mokes?i? mok?tojai laikomi apmokestinamaisiais vienetais. Tam pa?iam apmokestinamajam vienetai gali priklausyti daugiau nei viena patronuojamoji bendrov?.

<...>

3. 1 dalis taikoma tik jeigu:

<...>

b. apskai?iuojant peln? abiem mokes?i? mok?tojams taikomi tie patys teis?s aktai;

c. abu mokes?i? mok?tojai ?sisteig? Nyderlanduose <...>.“

II. **Byl? aplinkyb?s ir prejudiciniai klausimai**

A. *Byla C?398/16*

14. Nyderland? bendrov?(8) X BV priklauso Švedijos grupei, kuriai taip pat priklauso Italijos bendrov?. Kad nupirkt? pastar?j? bendrov?, kuri priklauso tre?iajai šaliai, bendrov? X BV ?k?r? kit? bendrov? Italijoje, ? kuri? ?neš? 237 312 000 eur? kapitalo. Šis ?našas finansuotas iš paskolos (su pal?kanomis), kuri? Švedijos bendrov?, priklausanti tai pa?iai ?moni? grupei, suteik? X BV.

15. Už ši? paskol? 2004 m. X BV paskol? suteikusiai Švedijos bendrovei tur?jo sumok?ti 6 503 261 eur? pal?kan?. 2004 m. pelno mokes?io deklaracijoje X BV atskait? ši? sum? kaip iš pajam? atskaitytiną s?naudas. Ta?iau Nyderland? mokes?i? administratorius, remdamasis 1969 m. ?statymo 10a straipsnio 2 dalies b punktu, atmet? tok? atskaitym? ir pateik? mokestinio patikrinimo akt?, kuris nagrin?jamas pagrindin?je byloje.

16. Ieškinyje d?l šio mokestinio patikrinimo akto bendrov? X BV teig?, kad pal?kanos už

paskol? gal?jo b?ti atskaitytos, jeigu jai b?t? buv? leista su patronuojam?ja bendrove sudaryti atskir? apmokestinam?j? vienet?. Kadangi pagal Nyderland? teis? ši galimyb? suteikiama bendrov?ms rezident?ms, bendrov? X BV teigia patyrusi ?steigimo laisv?s suvaržym?, kuris prieštarauja SESV 49 ir 54 straipsniams.

17. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderland? Aukščiausiasis Teismas), kuris nagrin?ja kasacin? skund? šioje byloje, pateik? Teisingumo Teismui tok? prejudicin? klausim?:

„Ar EB 43 ir 48 straipsnius (dabar – SESV 49 ir 54 straipsniai) reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalin?s teis?s nuostatos, pagal kurias valstyb?je nar?je ?steigtai patronuojan?iajai bendrovei neleidžiama atskaityti paskolos, susijusios su ?sigyjama kitoje valstyb?je nar?je ?steigtos patronuojamosios bendrov?s akcij? dalimi, pal?kan?, nors toks atskaitymas b?t? galimas, jei min?ta patronuojamoji bendrov? ir patronuojan?ioji bendrov? sudaryt? vien? apmokestinam?j? vienet?, turint? Nyderland? apmokestinamojo vieneto savybi?, nes d?l konsolidavimo b?t? ne?manoma atpažinti ryšio su ?sigytomis akcijomis?“

B. *Byla C?399/16*

18. Nyderland? bendrov? X NV priklauso bendrovei grupei, kuriai, be kita ko, ir kiek tai susij? su vieno apmokestinamojo vieneto sistema, priklauso patronuojamoji bendrov? *A Holdings BV*. Pastarajai savo ruožtu priklauso visos Didžiosios Britanijos bendrov?s *A Holdings UK* akcijos.

19. 2008 m. lapkri?io 11 d. *A Holdings BV* perleido jai priklausan?ias *A Holdings UK* akcijas patronuojamajai bendrovei C(9).

20. 2008 ir 2009 mokes?io met? pelno mokes?io deklaracijose X NV ketino atskaityti išlaidas d?l patirt? su akcijomis susijusi? nuostoli? d?l valiut? kurso svyravim?. Nyderland? mokes?io administratorius nesutiko su tokiu atskaitymu, remdamasis 1969 ?statymo 13 straipsnio 1 punktu(10).

21. X NV apskund? administracin? sprendim? ir nurod?, kad jeigu jai b?t? leista su Didžiojoje Britanijoje esan?ia patronuojam?ja bendrove sudaryti konsoliduot? grup?, ji b?t? gal?jusi atskaityti d?l valiut? kurso svyravim? patirtus nuostolius. Kadangi pagal Nyderland? teis? š? galimyb? suteikiama tik bendrov?ms rezident?ms, X NV mano, jog patyr? naudojimosi ?steigimo laisve ribojim?.

22. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderland? Aukščiausiasis Teismas), kuris nagrin?ja kasacin? skund? šioje byloje, pateik? Teisingumo Teismui tokius prejudicinius klausimus:

„1. Ar EB 43 ir 48 straipsnius (dabar – SESV 49 ir 54 straipsniai) reikia aiškinti taip, kad pagal juos draudžiamos nacionalin?s teis?s nuostatos, pagal kurias valstyb?je nar?je ?steigusi patronuojan?ioji bendrov?, investavusi pinig? sum? ? kitoje valstyb?je nar?je esan?i? patronuojam?j? bendrov?, negali atsižvelgti ? d?l valiutos keitimo atsiradusius nuostolius, nors gal?t? tai padaryti, jeigu min?ta patronuojamoji bendrov? ir min?ta pirmojoje valstyb?je nar?je esanti patronuojan?ioji bendrov? sudaryt? vien? apmokestinam?j? vienet?, turint? Nyderland? apmokestinamojo vieneto savybi?, ir d?l to b?t? galimas konsolidavimas apmokestinamojo vieneto viduje?“

2. Jeigu atsakymas ? pirm?j? klausim? b?t? teigiamas: ar apskai?iuojant d?l valiutos keitimo atsiradusius nuostolius, ? kuriuos turi b?ti atsižvelgta, galima ar reikia daryti prielaid?, kad prie apmokestinamojo vieneto turi b?ti priskirtos ir kitos (viena ar kelios) Europos S?jungoje esan?ios tiesiogin?s ar netiesiogin?s patronuojamosios bendrov?s, atitinkamai patronuojan?iajai bendrovei priklausan?ios netiesiogiai, t. y. per min?t? patronuojam?j? bendrov??

3. Jeigu atsakymas ? pirm?j? klausim? b?t? teigiamas: ar tokiu atveju turi b?ti atsižvelgta tik ? d?l valiutos keitimo atsiradusius nuostolius, priskyrus bendrov? prie apmokestinamojo vieneto kartu su patronuojan?i?ja bendrove patirtus tais metais, d?l kuri? kilo gin?as, o gal reikia atsižvelgti ir ? d?l valiutos keitimo atsiradus? skirtum?, susidarius? ankstesniais metais?“

III. Šali? pastab? santrauka

A. Byla C?398/16

23. X BV gina savo teis? atskaityti iš Švedijos patronuojamosios bendrov?s, kuri priklauso jos bendrovi? grupei, gautos paskolos pal?kanas. Jai b?t? leista atskaityti, jeigu patronuojamosios bendrov?s rezidavimo vieta mokes?i? tikslais b?t? Nyderlanduose ir jeigu ji su pastar?ja sudaryt? konsoliduot? grup?, ta?iau pagal Nyderland? teis?s aktus tai neleidžiama. D?l ši? teis?s akt? nulemt? skirtingo poži?rio investicijos ? patronuojam?j? bendrovi? steigim? kitose valstyb?se nar?se tampa mažiau patrauklus už tokias pa?ias investicijas Nyderlanduose.

24. X BV priduria, kad šis skirtingas poži?ris gali b?ti grindžiamas tik privalomuoju bendrojo intereso pagrindu, jeigu tai neviršija to, kas b?tina tam interesui apsaugoti.

25. X BV daro nuorod? ? Sprendim? *X Holdings* ir tvirtina, kad atsisakymas leisti atskaityti neatitinka valstybi? nari? subalansuoto apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo apsaugos tikslo, nes atskai?ius mokes?io baz? neb?t? perkelta iš vienos valstyb?s nar?s ? kit?.

26. Pasak X BV, taikomas ribojimas taip pat negali b?ti viršesnis už poreik? užtikrinti konsoliduot? grupi? mokes?i? sistemos darn?. Ji tvirtina, kad Teisingumo Teismas(11) nepritaria tokiam pagrindimui, nebent b?t? nustatytas tiesioginis ryšys tarp atitinkamos mokes?i? lengvatos ir jos kompensavimo konkre?ia mokestine rinkliava. Nagrin?jamu atveju n?ra tiesioginio ryšio (kad lengvata kompensuot? rinkliav?) tarp galimyb?s atskaityti paskolos pal?kanas iš konsoliduotos grup?s balanso ir nutartyje pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim? nurodyt? kli??i?(12).

27. X BV daro išvad?, kad Teisingumo Teismas ? antr?j? klausim? tur?t? atsakyti teigiamai.

28. Komisijos nuomone, Nyderland? patronuojan?iosios bendrov?s ir jos taip pat Nyderlanduose esan?ios patronuojamosios bendrov?s ryšys vertinamas skirtingai nei šios patronuojamosios bendrov?s ir patronuojamosios bendrov?s nerezident?s ryšys. 1969 m. ?statymo 10a straipsnis tik pirmuoju atveju leidžia taikyti konsolidacij? ir atskaityti iš grupei priklausan?ios bendrov?s gautos paskolos, kuri skirta ?našui ? kitos patronuojamosios bendrov?s kapital?, pal?kanas.

29. Komisija pažymi, kad šio skirtingo požiūrio tiesiogiai nelemia 1969 m. Įstatymo 10a straipsnis, nes jis taikomas tam tikriems asocijuotųjų subjektų sandoriams, kad būtų užkirstas kelias piktnaudžiavimui, ir taikomas tiek nacionaliniams, tiek tarpvalstybinėms situacijoms atvejais. Nacionaliniams ir tarpvalstybinėms santykiams skirtumas yra konsoliduotų grupių apmokestinimo tvarkos pasekmė: nors tarpvalstybinės situacijos atveju neįmanoma išvengti 1969 m. Įstatymo 10a straipsnio taikymo, tai įmanoma padaryti visiškai nacionalinės situacijos atveju, kai steigiama konsoliduota grupė.
30. Remdamasi Sprendimu *X Holding*, Komisija teigia, kad skirtingas požiūris turi būti pagrįstas privalomais bendrojo intereso pagrindais, nes patronuojančiosios bendrovės rezidentams, siekiančios sudaryti vieną apmokestinamąjį vienetą su patronuojamąja bendrove rezidente, ir patronuojančiosios bendrovės rezidentams, siekiančios sudaryti vieną apmokestinamąjį vienetą su patronuojamąja bendrove nerezidente, situacijos yra objektyviai panašios.
31. Komisija mano, kad apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo tarp valstybių narių požiūriu pagrindimo nėra, nes šioje byloje nagrinėjama tik Nyderlandų turima apmokestinimo kompetencija.
32. Komisija, be kita ko, mano, kad nereikia remtis galimu Nyderlandų mokesčių sistemos darnos pažeidimu, nes nėra tiesioginio ryšio tarp gautos mokestinų naudų ir jos kompensavimo konkrečia mokesčių rinkliava(13). Jos nuomone, nedarnumo yra pačioje Nyderlandų mokesčių sistemoje, nes, remiantis ta sistema, viena vertus, 1969 m. Įstatymo 10a straipsnio nuostatas prieš piktnaudžiavimą reikia taikyti tiek nacionalinėms, tiek tarpvalstybinėms situacijoms, tačiau, antra vertus, pagal šią sistemą išimtinai nacionalinėms konsoliduotoms grupėms leidžiama išvengti šio taisyklės taikymo.
33. Nyderlandų vyriausybė teigia, kad 1969 m. Įstatymo 10a straipsnio 2 dalis savaime neprieštarauja steigimo laisvei. Šioje byloje galima kilti klausimas, kyla dėl patronuojančiosios bendrovės rezidentams negalėjimo steigti vieną apmokestinamąjį vienetą su bendrove nerezidente. Nyderlandų vyriausybė nurodo privalomuosius bendrojo intereso pagrindus, kad pagrįstų šią taisyklę.
34. Galbūt atskaitymas toje pačioje konsoliduotoje grupėje kyla iš paties šios grupės prigimtės. Dėl konsolidacijos patronuojančiosios bendrovės kapitalo našas patronuojamąjį bendrovę mokestiniu požiūriu yra nematomas, kai kalbama apie vieną apmokestinamąjį vienetą, nes sandoriai grupės viduje sutampa. Kadangi pagal konsolidacijos tvarką egzistuoja vienas turtas, priskiriamas patronuojančiajai bendrovei, mokestiniu požiūriu neįmanoma nešti kapitalo į vieną apmokestinamąjį vienetą. Būtent dėl šios priežasties tokiu atveju netaikomas 1969 m. Įstatymo 10a straipsnis ir būtent todėl galbūt atskaitymas tiesiogiai ir neatskiriama susijęs su konsolidacija viename apmokestinamajame vienete.
35. Nyderlandų vyriausybė daro išvadą, kad vadinamasis „naudojimosi pavieniais aspektais“ metodas, taikomas po Sprendimo *X Holding* priėmimo, netaikomas aptariamai nuostatai. Tačiau, jeigu Teisingumo Teismas pritartų šiam metodui, požiūrio skirtumas gali būti grindžiamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu: galbūt atskaitymo ribojimu būtų siekiama neleisti sudaryti dirbtinų ir ekonomiškai nepagrįstų darinių. Pagal Įstatymo 1969 m. 10a straipsnio 3 dalį mokesčių mokėtojai suteikta galimybė rodyti, kad nekuri dirbtinio darinio, užtikrinti priemonės proporcingumą.

B. Byla C-399/16

1. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

36. Bendrovė X NV ir Komisija laikosi nuomonės, kad pagal Nyderlandų teisę nuostolis dėl valiutų kurso svyravimo, patirtas dėl turimų Didžiojoje Britanijoje esančių patronuojamosios bendrovės akcijų, negali būti atskaitytas pelno mokesčio deklaracijoje. Tą nuostolį būtų galima atskaityti pagal konsolidavimo sistemą, jeigu patronuojamoji bendrovė būtų steigta Nyderlanduose, nes tokia situacija yra objektyviai palyginama su Nyderlandų bendrove, taip pat turinčių Nyderlandų patronuojamąją bendrovę, veikiančią Jungtinėje Karalystėje, situacija. Skirtingas požiūris į vienodas situacijas yra sąsisteigimo laisvės ribojimas.

37. Vienintelis tokio skirtingo požiūrio pagrindimas galėtų būti valstybių narių subalansuoto apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo apsauga arba Nyderlandų mokesčių sistemos darnos apsauga.

38. Dėl pirmojo pagrindimo X NV ir Komisija mano, kad šioje byloje nekyla klausimo dėl Nyderlandų apmokestinimo kompetencijos. Nyderlandų bendrovės patirtas nuostolis dėl valiutų kurso svyravimo, kiek tai susiję su jos turimomis Didžiojoje Britanijoje esančių patronuojamosios bendrovės akcijomis, yra nematomas pastarosios bendrovės apskaitoje, kuri vedama svarais sterlingų.

39. Dėl (galimo) antrojo pagrindimo X NV ir Komisija primena, jog tam, kad mokesčių sistemos darnos apsauga galėtų būti laikoma pagrindu, turi egzistuoti tiesioginis ryšys tarp, viena vertus, mokesčių lengvatos suteikimo ir, kita vertus, šios lengvatos kompensavimo konkrečia mokestine rinkliava. Šiuo atveju nėra ryšio tarp lengvatos (t. y. nuostolio dėl valiutų kurso svyravimo atskaitymo) ir prašymų priimti prejudicinį sprendimą pateikusio teismo nurodyto neigiamo poveikio(14).

40. Nyderlandų vyriausybės nuomone, X NVsiekė išvengti neigiamą 1969 m. įstatymo 13 straipsnio (galimybės atskaityti nuostolį dėl valiutų kurso svyravimo nebuvimas) pasekmių ir, nepaisant nieko, pasinaudoti „akcinio kapitalo atleidimu nuo mokesčio“. Vis dėlto pagal Nyderlandų teisę šiuo ribotu „akcinio kapitalo atleidimo nuo mokesčio“ taikymu negali naudotis patronuojančioji bendrovė, turinti patronuojamąją bendrovę rezidentę.

41. Pasak Nyderlandų vyriausybės, sprendimuose *X Holding* ir *Groupe Steria*(15) Teisingumo Teismas nusprendė, kad į vieną apmokestinamąjį vienetą integruotą bendrovę individualaus pelno ir nuostolio, kurie priskiriami patronuojančiajai bendrovei, kompensavimas ir sandorių sutapimas grupės viduje yra neatsiejamai susiję su vieno apmokestinamojo vieneto steigimu, kai kapitalo našas į kitą grupę priklausančią bendrovę ir iš to našo gautas pelnas neturi jokių mokestinių pasekmių.

42. Galimybės suformuoti konsoliduotą grupę *a priori* nesuteikia mokestinės naudos, kiek tai susiję su valiutų kurso svyravimo rizika, nes, nors pagal Nyderlandų teisę draudžiama atskaityti nuostolį dėl kurso svyravimo, pagal ją gautas pelnas dėl to kurso svyravimo taip pat neįtrauktas į pelno mokesčio bazę. Todėl neatsižvelgimas į patirtą nuostolį dėl valiutų kurso svyravimo, kiek tai susiję su turimomis bendrovės nerezidentės akcijomis, nėra sąsisteigimo laisvės ribojimas.

43. Be to, ? nuostolius d?l valiut? kurso svyravimo negali b?ti atsižvelgta apmokestinant konsoliduot? grup? net ir tuo atveju, jei neb?t? taikomas „akcinio kapitalo atleidimas nuo mokes?io“. Kadangi su akcij? valdymu susij?s pelnas (kaip antai pelno paskirstymas ir akcij? vert?s keitimasis) ne?traukiamas ? vieno apmokestinamojo vieneto galutin? peln?, d?l jo negali b?ti atliekama joki? atskaitym?. Kiek tai susij? su nuostoliais d?l valiut? kurso svyravimo, n?ra jokio skirtingo poži?rio ? patronuojan?i?j? bendrov?, turin?i? patronuojam?j? bendrov? nerezident?, ir ? patronuojan?i?j? bendrov?, turin?i? patronuojam?j? bendrov? rezident? (kai abi sudaro konsoliduot? grup?).

2. D?l antrojo ir tre?iojo prejudicini? klausim?

44. Kiek tai susij? su antruoju prejudiciniu klausimu, bendrov? X NV ir Komisija pažymi, kad pagal Nyderland? teis? patronuojan?iajai bendrovei suteikiama laisv? steigti ar nesteigti konsoliduot? grup? su patronuojamosiomis bendrov?mis rezident?mis, be to, leidžiama pasirinkti, su kuriomis patronuojamosiomis bendrov?mis steigti toki? grup?. Tam tikrais konkre?iais aspektais tarpvalstybinei grupei netur?t? b?ti taikomas nepalankesnis poži?ris, palyginti su poži?riu, taikomu visiškai nacionalinei grupei. Kitaip tariant, palyginimo pagrindu imant galimyb? atskaityti nuostol? d?l valiut? kurso svyravimo apmokestinant vien nacionalinius apmokestinamuosius vienetus, patronuojan?iajai bendrovei, turin?iai užsienio patronuojam?j? bendrov?, negali b?ti taikomas mažiau palankus poži?ris.

45. D?l tre?iojo klausimo pažym?tina, kad bendrov? X NV ir Komisija tvirtina, jog ieškove esanti bendrov? neturi b?ti apmokestinta daugiau nei nacionalin? grup?, kuri? sudaro patronuojan?ioji bendrov? ir patronuojamoji bendrov? viename apmokestinamajame vienete.

46. Nyderland? bendrov? teigia, kad ? antr?j? ir tre?i?j? klausimus turi b?ti pateiktas tas pats atsakymas. Nereikia pripažinti, kad patronuojan?ioji bendrov? gali pasirinkti bendroves ir mokestinius metus, kuriuos ji ?traukia ? fiktyvios konsoliduotos grup?s deklaracij?. Jeigu ?monei b?t? suteikta tokia laisv?, pasirinkimas b?t? daromas *a posteriori*, t. y. atsižvelgiant ? jau žinomus duomenis, o tai leist? atsižvelgti ? valiut? keitimo kurso pokyčius ir pasirinkti patronuojam?sias ?mones bei mokestinius metus, kuri? konsolidavimas b?t? palankiausias (*cherry picking*), ir tai kelt? pavoj? mokes?io baz?s stabilumui.

IV. Procesas Teisingumo Teisme

47. Teisingumo Teismo kanceliarijoje prašymai priimti prejudicin? sprendim? užregistruoti 2016 m. liepos 18 d.

48. 2016 m. rugpj??io 9 d. nutarta sujungti bylas C?398/16 ir C?399/16.

49. Rašytines pastabas pateik? bendrov?s X BV ir X NV, Nyderland? vyriausyb? ir Europos Komisija. Nebuvo reikalo sušaukti teismo pos?džio.

V. Vertinimas

A. ?vadin?s pastabos

50. Klausimai, kuriuos Teisingumo Teismo prašoma išnagrin?ti šiuose prašymuose priimti prejudicinius sprendimus, susij? su bendrovi? grupi? apmokestinimu, nes joms taikomas mokestinis režimas gali tur?ti ?vairi? variant?. Pagal vien? iš j? – kiekvienas grup? sudarantis subjektas veikia kaip atskiras mokes?i? mok?tojas, t. y. apmokestinamos visos gautos pajamos, net jeigu dalis j? gauta iš sandori? su tai pa?iai grupei priklausan?iais subjektais.

51. Atvirkščiai, pagal kitus teisės aktus grupės sudaryta galimybė būti apmokestinoms pagal specialų mokestinų konsolidacijos mechanizmą, kai vieną kartą apmokestinama visa grupė kaip vienas ūkio subjektas (konkrečiai – patronuojančioji bendrovė). Šis modelis reiškia, kad grupės subjektai sandoriai mokesčių atžvilgiu yra neutralūs, t. y. jie juos neatsižvelgiama nustatant mokesčių bazę.

52. Šios dvi bylos turi vieną bendrą aplinkybę, kad patronuojančioji bendrovė Nyderlandų rezidentė deklaruoja dėl ryšių su savo patronuojamosiomis įmonėmis patyrusi finansinių nuostolių, kuri negalima atskaityti pelno mokesčių deklaracijoje, nes tai draudžiama pagal šios valstybės narės teisės aktus. Ji priduria, kad atskaitymas būtų galimas, jei būtų galima įsteigti vieną apmokestinamąjį vienetą (konsoliduotą grupę) su šiomis patronuojamosiomis bendrovėmis nerezidentėmis.

53. Nyderlandų teisės aktuose nustatyta, kad bendrovei grupės gali pasinaudoti mokestinų konsolidacijos mechanizmu tik tuo atveju, jeigu jos sudarytos iš bendrovių Nyderlandų rezidentė. Bendrovės nerezidentės negali naudotis šiuo mechanizmu. Kaip jau minėjau(16), Sprendime *X Holding* Teisingumo Teismas pripažino, kad patronuojamosios bendrovės, kuri nėra Nyderlandų rezidentė, nuostolius gali būti neatsižvelgta siekiant sumažinti patronuojančiosios bendrovės mokesčių bazę, nes pagal Nyderlandų teisę konsoliduotis gali tik bendrovės rezidentės. Teisingumo Teismo nuomone, toks požiūrio skirtumas pateisinamas valstybių narių subalansuoto apmokestinimo kompetencijos pasidalijimo apsauga.

54. *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) Sprendime *X Holdings* aiškino taip, kad pagal EB 43 ir 48 straipsnius nedraudžiama ne tik „iš apmokestinamojo vieneto esmės kylanti (tik bendrovės ms rezidentės taikoma) pasekmė, kad nuostoliai gali būti padengiami apmokestinamojo vieneto viduje, bet ir kitoks nevienodas vertinimas priimant sprendimą dėl apmokestinimo, atsirandantis dėl konsolidavimo“. Šiais sprendimais „*Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) uždraudė apmokestinamiesiems asmenims remiantis įsisteigimo laisve nevaržomai naudotis pavieniais privalumais, tiesiogiai susijusiais su apmokestinamojo vieneto pobūdžiu (konsolidavimu)“ (17).

55. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismo nuomone, iš Sprendimo *X Holding* galima kildinti taisyklę „viskas arba nieko“, pagal kurią negalima pasirinkti tik kai kurių vieno apmokestinamojo vieneto mechanizmo aspektų. Bet kokia nauda, gauta iš tokio vieno apmokestinamojo vieneto įsteigimo kartu su patronuojamosiomis bendrovėmis rezidentėmis, yra pagrįsta, nes neįmanoma taikyti „naudojimosi pavieniais aspektais“ metodo, kai kalbama apie tokį apmokestinamąjį vienetą. Todėl negalima mokestinų konsolidacijos pasekmių taikyti subjektams nerezidentams.

56. Vėlesni Teisingumo Teismo sprendimai bylose *Groupe Steria* ir *Finanzamt Linz*(18) sukėlė abejonių prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikusiam teismui. Šiose dviejose bylose Teisingumo Teismo neleistas taikyti skirtingas požiūris buvo susijęs būtent su patronuojančioji ir patronuojamąja (rezidentė ar nerezidentė) bendrove ryšiu „pavieniais aspektais“ (pirmuoju atveju – patronuojančiosios bendrovės sėnaudos ir išlaidos dėl turimų kapitalo dalių, antruoju – įmonės komercinės vertės amortizacija), kiek tai susiję su bendrovei grupei apmokestinimu.

57. Konkrečiai Sprendime *Groupe Steria* Teisingumo Teismas nusprendė, kad reikia atskirai išnagrinėti „kitas mokesčių lengvatas nei nuostolių perkėlimą bendrai apmokestinamos grupės viduje“. Tik atlikus tokį tyrimą bus galima nustatyti, „ar valstybės narės gali numatyti tokias lengvatas vien bendrovėms, veinančioms bendrai apmokestinamą grupę, taigi netaikyti jų tarpvalstybinėms situacijoms“ (19).

58. Prejudicinius klausimus analizuosiu laikydamasis šio principo, o atlikus analizę reikės

nustatyti, ar šiose dviejose bylose taikomi Nyderlandų teisės aktai gali prieštarauti SESV 49 straipsniui, kuriuo reikalaujama panaikinti įsisteigimo laisvės ribojimus.

59. Laikysiuosi ne kartą Teisingumo Teismo taikyto metodo ir analizuosiu šiam atvejui analogiškose bylose pateiktus prejudicinius klausimus, susijusius su tiesioginių mokesčių sritimi. Taikydamas savo veiklos metodą Teisingumo Teismas fazėmis arba etapais pirmiausia siekia nustatyti taikytiną laisvę ir galimą jos apribojimą. Antrame etape jis lygina nagrinjamą situaciją, siekdamas nustatyti, ar jos vertinamos skirtingai, o tai reikalauja šios laisvės reglamentuojančių vidaus teisės aktų išsamios analizės. Galiausiai jis vertina galimus pateisinimus, paremtus privalomaisiais bendrojo intereso pagrindais, ir nagrinjamą laisvės ribojimą nacionalinės priemonės proporcingumą.

60. Iš karto pažymiu, kad skirtingas mokestinis požiūris, kuris taikomas patronuojamosioms bendrovėms rezidentėms ir nerezidentėms patronuojančiosios bendrovės valstybėje narėje, pastarajai bendrovei gali reikšti naudojimosi įsisteigimo laisve kliūtį ir taip atgrasyti į steigiamą bendrovę kitose valstybėse narėse(20). Todėl aptariama SESV nuostata yra 49 straipsnis ir patronuojamosioms bendrovėms rezidentėms ar nerezidentėms taikomas skirtingas požiūris lemia tame straipsnyje tvirtintos įsisteigimo laisvės ribojimą.

61. Kad toks skirtingas vertinimas būtų suderinamas su įsisteigimo laisvės reglamentuojančiomis Sutarties nuostatomis, jis turi būti susijęs su objektyviai nepanašiomis situacijomis arba pateisinamas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu(21). Tačiau net jeigu būtų pateisintas, taip pat būtina, kad jo taikymas būtų tinkamas nagrinjamam tikslui pasiekti ir neviršytų to, kas būtina jam pasiekti(22).

B. Dėl bylos C-398/16

62. Trumpai tariant, šioje byloje nagrinjamas trijų bendrovių, kurios priklauso tai pačiai grupei ir kurių buveinės yra skirtingose valstybėse narėse, ryšys. Viena vertus, Švedijos bendrovė suteikė paskolą su palūkanomis Nyderlandų bendrovei. Antra vertus, ši Nyderlandų bendrovė paskolintą kapitalą investavo įsigydama Italijos patronuojamosios bendrovės akciją.

63. Ginčas kilo dėl to, kad Nyderlandų bendrovė nori pelno mokesčio deklaracijoje atskaityti tai pačiai grupei priklausančią bendrovei sumokėtas palūkanas.

64. 1969 m. įstatymo 10a straipsnio 2 dalis apskritai draudžia atskaitymą, kai paskolą viena kitai suteikia dvi tai pačiai grupei priklausančios įmonės (asocijuotos įmonės). Tačiau manoma išvengti šio ribojimo, jei šios asocijuotos įmonės nusprendžia būti apmokestinamos kaip konsoliduota grupė arba kaip vienas apmokestinamasis vienetas.

65. Nyderlandų teisėje konsoliduotą grupę steigimą reglamentuoja šie principai:

- Laisvė pasirinkti bendroves, su kuriomis norima sukurti konsoliduotą grupę(23).
- Teisė sukurti konsoliduotą grupę suteikiama tik bendrovėms Nyderlandų rezidentėms(24).

66. Kaip nurodyta nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą 2.8.3 punkte, skirtingas požiūris pasireiškia tuo, kad patronuojamoji bendrovė būtų galėjusi integruotis į vieną apmokestinamąjį vienetą su Nyderlandų bendrove, jeigu ji būtų įsisteigusi Nyderlanduose. Šiuo atveju 1969 m. įstatymo 10a straipsnis nebūtų taikomas ir palūkanos už paskolą galėtų būti atskaitytos.

67. Investicijos siekiant įsigyti visą patronuojamosios bendrovės rezidentės kapitalą tampa patrauklesnis, nei investicijos siekiant įsigyti patronuojamąją bendrovę nerezidentė: paimtos

paskolos akcijoms ar ?statinio kapitalo dalims ?sigyti finansin?s s?naudos (pal?kanos) pirmuoju atveju gali b?ti atskaitytos, o antruoju – ne.

68. Ar šios situacijos panašios? Teisingumo Teismas teigiamai atsak? ? š? klausim?, b?tent kiek tai susij? su Nyderland? teis?s aktais (1969 m. ?statymo 15 straipsnis), kurie taikomi dviejuose nagrin?jamuose prašymuose priimti prejudicin? sprendim?.

69. Sprendime *X Holding* Teisingumo Teismas nusprend?, kad „patronuojan?ios bendrov?s rezident?s, siekian?ios sudaryti apmokestinam?j? vienet? su dukterine bendrove rezidente, ir patronuojan?ios bendrov?s rezident?s, kuri siekia sudaryti apmokestinam?j? vienet? su dukterine bendrove ne rezidente, situacijos tokio mokes?i? sistemos tikslo, koks yra nagrin?jamas pagrindin?je byloje, atžvilgiu yra objektyviai panašios tiek, kiek vienu ir kitu atveju siekiama pasinaudoti šios sistemos, kuri, be kita ko, leidžia konsoliduoti patronuojan?ios bendrov?s lygiu š? apmokestinam?j? vienet? sudaran?i? bendrovi? peln? ir nuostolius bei išsaugoti šioje grup?je sudaryt? sandori? mokestin? neutralum?, privalumais“(25).

70. Sprendime *X Holding* buvo nagrin?jama patronuojan?iosios bendrov?s vykdomas patronuojamosios bendrov?s patirt? nuostoli? atskaitymas, tod?l reik?jo atsižvelgti ? patronuojamosios bendrov?s vis? finansini? met? balans?. Nors m?s? nagrin?jamoje byloje aptariamas atskaitymas n?ra identiškasis(26), manau, kad šiuo atveju taip pat susiduriame su dviem objektyviai panašiomis situacijomis, nes kalbama apie finansin? našt?, kuri? patronuojan?ioji bendrov? patiria d?l turim? patronuojamosios bendrov?s akcij?, nepaisant to, ar yra konsolidacija, ar ne.

71. Taip pat yra tam tikr? paralel? su byla *Groupe Steria*. Joje siekta nustatyti, ar vadinamoji „s?naud? ir išlaid? dalis“ (kuri sudar? s?naudas, kuri? tur?jo patirti patronuojan?ioji bendrov? d?l valdom? patronuojamosios bendrov?s akcij?), buvo atskaitytina pagal konsolidacijos mechanizm?, kuris nebuvo taikomas patronuojamosioms bendrov?ms nerezident?ms. Šioje byloje diskusija vyksta d?l kit? s?naud? (paskolos pal?kan?), kuri? patiria patronuojan?ioji bendrov?, ir joje siekiama nustatyti, ar d?l ši? s?naud? pripažinimo neatskaitytinomis d?l tos pa?ios priežasties naudojimasis ?sisteigimo laisve yra mažiau patrauklus.

72. Taigi nemanau, kad „naudojimosi pavieniais aspektais“, apie kur? kalba prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas, poži?riu b?t? galima paneigti situacij? panašum? ir d?l tos priežasties – skirtingo poži?rio taikym? analogiškiems su mokes?i? mok?jimu susijusiems veiksams.

73. Galiausiai nusta?ius skirting? poži?r? ? objektyviai panašias situacijas, d?mesys turi b?ti sutelktas ? tai, ar šis skirtumas yra pagr?stas koku nors privalomuoju bendrojo intereso pagrindu. Prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas šiuo klausimu mini Nyderland? mokestin?s konsolidacijos sistemos darn?.

74. Sprendime *Groupe Steria* Teisingumo Teismas patvirtino, jog „tam, kad tokiu pateisinimu grindžiamam argumentui b?t? pritarta, reikia nustatyti tiesiogin? ryš? tarp atitinkamos mokes?io lengvatos ir jos kompensavimo konkre?iu mokes?iu, o tokio ryšio tiesioginis pob?dis turi b?ti vertinamas pagal nagrin?jam? teis?s akt? tikslus (2014 m. kovo 13 d. Sprendimo *Bouanich*, C?375/12, EU:C:2014:138, 69 punktas ir nurodyta jurisprudencija“(27).

75. Nei prašyme priimti prejudicin? sprendim?, nei Nyderland? vyriausyb?s pastabose nerandu pakankam? motyv? šiam pagrindimui pritarti. Iš ties? Nyderland? vyriausyb?s argumentai (28) apsiriboja pritarrimu Sprendimo *X Holding* taikymui „be apribojim?“ ir „naudojimosi pavieniais aspektais“ atmetimu. Beje, Sprendim? *Groupe Steria* Nyderland? vyriausyb? nurodo tik tam, kad pabr?žt? b?tinyb? išsaugoti subalansuot? apmokestinimo kompetencijos pasidalijim? tarp

valstybi?, ta?iau šio klausimo nepl?toja (nepaaiškina, kod?l šiuo atveju b?t? disbalansas).

76. Kiek tai susij? su byla C?398/16, Nyderland? vyriausyb?s argumentas, kad mokestinio konsolidavimo sistema apima nuosekl? privalum? ir tr?kum? paket?, yra pernelyg bendras. Kaip min?jau, Nyderland? vyriausyb? nepateikia joki? duomen?, leidžian?i? teigti, kad šios sistemos darma b?t? pažeista, kiek tai konkre?iai susij? su paskolos patronuojamajai bendrovei pal?kan? atskaitymu.

77. Nyderland? vyriausyb?s pastabos apie kov? su mokes?i? vengimu, kuri pateikiama kaip privalomasis bendrojo intereso pagrindas (kurio prašym? priimti prejudicin? sprendim? pateik?s teismas nenurodo nutarties pateikti prašym? priimti prejudicin? sprendim? 2.8.6 punkte), yra išsamesn?s. Ji aiškina, kad 1969 m. ?statymo 10a straipsnio tikslas yra neleisti kurti dirbtini? darini?, kurie nepagr?sti ekonominiais argumentais ir skirti tik išvengti Nyderland? teritorijoje gauto pelno apmokestinimui(29).

78. Tuo pa?iu klausimu Nyderland? vyriausyb? teigia, kad, pripažinus mokes?i? mok?tojo galimyb? rinktis *a posteriori*, tai reikšt?, jog didžiausia reikšm? teikiama palankiausio mokestinio režimo pasirinkimui. Ta?iau šis argumentas išd?styta labai trumpai, kiek tai susij? su paskolos pal?kan? atskaitymo problematika (jis šiek tiek labiau išpl?totas kalbant apie nuostolius, kurie aptariami byloje C?399/16).

79. Tokia norma – 1969 m. ?statymo 10a straipsnio 2 dalis, kuri sukurta kovai su mokes?i? vengimu, gal?t? veiksmingai pateisinti tam tikrus ?sisteigimo laisv?s ribojimus(30). Kaip paaiškina Nyderland? vyriausyb?, iš grupai priklausan?ios bendrov?s gauti dividendai padidina mokes?io baz?, o t? pa?i? ?moni? viena kitai už paskol? mokamos pal?kanos j? sumažina. D?l šios priežasties mokes?io baz?s vientisumui keliamas šioks toks pavojus, tod?l yra tikslas išvengti pajam? „neutralizavimo“ paskolomis, už kurias reikia mok?ti pal?kanas, ne?traukiamas ? pajamas gaunan?ios bendrov?s mokes?io baz?, ta?iau leidžian?ias, be kita ko, sumažinti ši? mokes?io baz? tos pal?kan? sumos dydžiu.

80. Be to, 1969 m. ?statymo 10a straipsnis taikomas tai pa?iai grupei priklausan?i? bendrovi? santykiams, neatsižvelgiant ? tai, ar tos bendrov?s yra Nyderland? rezident?s, ar ne. Taigi sunkum? kyla ne iš šios normos, nes kovojant su mokes?i? vengimu ši nuostata taikoma vienodai bendrov?ms rezident?ms ir nerezident?ms.

81. Vis d?lto š? išaiškinim? paneigia tai, kad min?tas tikslas kovoti su vengimu netaikomas bendrov?ms rezident?ms, pasirinkusioms b?ti apmokestintoms pagal mokestin?s konsolidacijos mechanizm?. Šios nuostatos egzistavim? iš ties? galima paaiškinti kova su suk?iavimu mokes?i? srityje, ta?iau sunku suvokti, d?l koki? priežas?i? poži?ris ? grup?s bendrovi? ryšius pagal tai, ar jos naudojami, ar nesinaudoja mokestin?s konsolidacijos mechanizmu, yra toks nesubalansuotas. Nors apskritai paskol?, suteikt? grup?s viduje, pal?kanos negali b?ti atskaitytos neatsižvelgiant ? bendrovi? rezidavimo viet?, jos gali b?ti atskaitytos konsoliduot? grupi? atveju.

82. Kai Nyderland? (patronuojan?ioji) bendrov? suteikia paskol? Nyderland? patronuojamajai bendrovei mokestin?s konsolidacijos atveju, pirmoji pamin?ta bendrov? tur?s teis? jas atskaityti. Atvirkš?iai, jei patronuojan?ioji bendrov? t? pa?i? paskol? suteikia Italijos patronuojamajai bendrovei, konsolidacija negalima ir pal?kanos negali b?ti atskaitytos. Mokes?i? vengimo aspektu reikia pažym?ti, kad jei siekiama tikslo išvengti Nyderland? patronuojan?iosios bendrov?s mokes?io baz?s dirbtinio mažinimo, nesuprantama, d?l kokios priežasties atskaitymas leidžiamas, kai kalbama tik apie Nyderland? bendroves, ta?iau jis draudžiamas, jei kalba pasisuka apie tre?iosios valstyb?s bendrov?: toks pats vengimas gali b?ti ir vienu, ir kitu atveju.

83. Trumpai tariant, nemanau, kad kova su mokes?i? vengimu yra privalomas bendrojo

intereso pagrindas, kuriuo pateisinamas nevienodas požiūris, nes būtų Nyderlanduose taikomos mokestinės konsolidacijos sandara suteikia galimybę bendrovei rezidentui grupės teisėtai gauti lengvatą, neteikiamą konsoliduotoms grupėms, kuriose dalyvauja bendrovės nerezidentų (31).

84. Be to, jeigu galima patikrinti, ar patronuojančiosios bendrovės teikiama paskola jos patronuojamajai bendrovei rezidentei maskuojamas realaus ekonominio pagrindo neturintis dirbtinis darinys, skirtas nepagrįstai sumažinti patronuojančiajai bendrovei tenkančią mokesčių naštą (32), nesuprantu, kodėl toks pat patikrinimas negali būti taikomas santykiams su patronuojamąja bendrove nerezidente. Ši galimybė kiekvienu atveju parodyti būdingą ekonominę realybę *a priori* paprasčiausiai atmesta teisės aktuose, kuriuose tiesiog tai netaikoma bendrovėms nerezidentams, kurioms draudžiama dalyvauti Nyderlandų grupių konsolidavimo sistemoje.

85. Galiausiai Teisingumo Teismas yra konstatavęs, be kita ko, Sprendime *Euro Park Service* (33), kad „jeigu būtų nustatyta visuotinai taikoma taisyklė, pagal kurią tam tikroms operacijų rūšims automatiškai nebūtų taikoma mokesčių lengvata ir nebūtų nagrinjamas klausimas, ar iš tikrųjų slepiami mokesčiai ir jų vengiama, tai būtų neproporcinga tam, kas būtina išvengti tokiam mokesčių slėpimui ar jų vengimui <...>“.

C. Dėl bylos C-399/16

86. Prieš pradėdant nagrinėti šioje byloje pateiktus prejudicinius klausimus reikėtų suformuluoti dvi pastabas. Pirmoji susijusi su neigiamo valiutų kurso skirtumo, kuris turi įtakos patronuojančiosios bendrovės turimoms patronuojamųjų bendrovių nerezidentų akcijoms, kai sandoriams vykdyti jos naudoja skirtingas valiutas, konkrečia apimtimi.

87. Šiuo klausimu manau, kad Nyderlandų vyriausybės nurodytas niuansas, kuris skiria „patronuojamosios bendrovės nuostolius dėl valiutų kurso“ nuo „nuostolio dėl valiutų kurso investavus į patronuojamųjų bendrovę“, yra pagrįstas. Pirmuoju atveju kalbama apie nuostolius dėl patronuojamosios bendrovės atliktų investicijų užsienio valiuta, kurie atsispindi šios patronuojamosios bendrovės buhalterijoje. Atvirkščiai, „nuostolis dėl valiutų kurso investavus į patronuojamųjų bendrovę“ bent jau buhalteriniu požiūriu mažina patronuojančiosios bendrovės investicijų (užsienio valiuta) į patronuojamosios bendrovės akcijas vertę ir atsispindi patronuojančiosios bendrovės buhalterijoje.

88. Šioje byloje nuostolis dėl valiutų kurso svyravimo tiesiogiai susijęs su akcijų verte, o ne su patronuojamosios bendrovės investicijų rezultatais. Taigi kalbama apie antrąjį paminėtą atvejį.

89. Antroji pastaba yra dėl patronuojančiosios bendrovės turimų patronuojamosios bendrovės akcijų, kurioms įtakos gali daryti valiutų kurso svyravimas, vertės padidėjimo ar sumažėjimo. Šis veiksnys gali būti vertinamas dviem būdais: a) vertės pokytis tuo laikotarpiu, kai akcijos yra patronuojančiosios bendrovės turto dalis; ir b) nustatytas vertės skirtumas akcijų pardavimo momentu, t. y. skirtumas tarp akcijų įsigijimo ir pardavimo vertės.

90. Mano nuomone, prašymas priimti prejudicinį sprendimą nėra visiškai aiškus šiuo klausimu: pirmajame prejudiciniame klausime, atrodo, numatytas akcijų pardavimo atvejis, o trečiasis prejudicinis klausimas susijęs su laikotarpiu, kuriuo tos akcijos nebuvo perleistos ir buvo patronuojančiosios bendrovės žinioje.

91. Taigi siekiant tinkamai nubraižyti diskusijos ribas, atsakyme į pirmąjį klausimą turėtų būti atsižvelgta į vertės sumažėjimą dėl valiutų kurso akcijų pardavimo momentu; atvirkščiai, atsakyme į trečiąjį klausimą turėtų būti atsižvelgta į akcijų nuvertėjimą, kai jos vis dar sudaro patronuojamosios bendrovės turto dalį, kitaip tariant, turėtų būti atsižvelgta į išimtinai buhalterinį nuvertėjimo konstatavimą.

1. Dėl pirmojo prejudicinio klausimo

92. Remiantis šalių pastabomis, konkrečiai ieškovės pagrindinėje byloje pastabomis, darytina išvada, kad ginčas kilo dėl to, kad pastaroji mano, jog nuostolis dėl valiutų kurso, kuris išaiškėjo *A Holdings UK* perduodant akcijas jos patronuojamajai bendrovei C, būtų atskaitytinas, jeigu X NV galėtų Didžiojoje Britanijoje esančių patronuojamųjų bendrovių traukti į savo konsoliduotą grupę(34).

93. Priežastis glūdi 1969 m. įstatymo 13 straipsnyje įtvirtintame „akcinio kapitalo atleidime nuo mokesčio“: apskaičiuojant bendrovės pelną neatsižvelgiama į naudą, gautą iš akcijų, ir į išlaidas, patirtas sigyjant ar perleidžiant tas akcijas. Tačiau ši taisyklė netaikoma mokestinėms konsolidacijos atveju.

94. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas konstatuoja skirtingą požiūrą ir nurodo, kad Nyderlanduose steigta „patronuojančioji bendrovė“, investavusi pinigų sumą į kitoje valstybėje narėje esančių patronuojamųjų bendrovių, negali atsižvelgti į dėl valiutos keitimo atsiradusius nuostolius, nors galėtų tai padaryti, jeigu minėta patronuojamoji bendrovė ir [Nyderlanduose] esanti patronuojančioji bendrovė sudarytų vieną apmokestinamąjį vienetą, turintį Nyderlandų apmokestinamojo vieneto savybių, ir dėl to būtų galimas konsolidavimas apmokestinamojo vieneto viduje“.

95. Iš pirmo žvilgsnio gali pasirodyti, kad taikomas skirtingas požiūris, kiek tai susiję su įsisteigimo laisve. Šis požiūris skirtumas galėtų būti suderinamas su įsisteigimo laisvą reglamentuojančiomis SESV nuostatomis, jeigu būtų taikomas situacijoms, kurios nėra objektyviai palyginamos, arba jei galėtų būti pagrįstas privalomuoju bendrojo intereso pagrindu.

96. *Hoge Raad* (Aukščiausiasis Teismas) numato tris būdus, kaip išspręsti kilusias problemas: a) taikyti mokesčių sistemą, taikytiną užsienio nuolatiniams buveiniams; b) patronuojamosios bendrovės rezidentų turėtų veiklą vykdyti naudodamos kitą valiutą, nei euras; ir c) apskaičiuojant mokesčio bazę turėtų būti atsižvelgiama ne tik į nuostolį dėl valiutų kurso svyravimo, bet ir į galimą pelną.

97. Koncentruosisi į paskutinįjį būdą, nes nėra reikalo nagrinėti dviejų pirmųjų. Šiuo klausimu prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pagrįstai remiasi Teisingumo Teismo suformuota jurisprudencija sprendimuose *Deutsche Shell*(35) ir *X*(36). Remdamasis šia jurisprudencija jis teigia, kad tai, jog negalima atskaityti nuostolio dėl valiutų kurso svyravimo, galima pagrįsti aplinkybe, kad taip pat neatsižvelgiama į galimą pelną. Šis požiūris(37) pagrindžia Sprendimo *X* 38, 40 ir 41 punktai ir generalinės advokatės J. Kokott išvada, pateikta šioje byloje(38).

98. Sprendime *X* nagrinėjamas ginčas taip pat buvo susijęs su akcijų vertės nuvertėjimo atskaitymu dėl patirtų nuostolių, susijusių su valiutų kurso svyravimu. Nors pagal Švedijos teisės aktus iš tikrųjų buvo draudžiama atskaityti nuostolį dėl valiutų kurso, kai patronuojančioji bendrovė perduoda nuvertėjusias patronuojamosios bendrovės nerezidentų akcijas, pagal juos taip pat nebuvo apmokestinamas tuo pačiu pagrindu gautas akcijų vertės prieaugis.

99. Tokiomis aplinkybėmis Teisingumo Teismas nusprendė, kad „iš ESV sutarties nuostatų, reglamentuojančių sisteginio laisvę, negalima padaryti išvados, kad ši valstybė narė turi gyvendinti savo apmokestinimo kompetenciją (beje, nesimetriškai) tam, kad galėtų atskaityti nuostolius, atsiradusius dėl sandorių, kurių rezultatai, jei jie būtų teigiami, bet kuriuo atveju nebūt apmokestinami“. Tuo remdamasis Teisingumo Teismas padarė išvadą, kad „SESV 49 straipsnis reikalauja aiškinti taip, kad jis nedraudžia valstybės narės mokesčių teisės aktų, pagal kuriuos iš principo pelno mokesčių neapmokestinamas turto vertės padidėjimas pardavus akcijas, kurios suteikia teisę dalyvauti valdant bendrovę, ir atitinkamai neleidžia atskaityti turto vertės sumažėjimo pardavus tokias akcijas, net jei šis vertės sumažėjimas lemia valiutos keitimas“(39).

100. Jei teisingai suprantu prašyme priimti prejudicinį sprendimą išdėstyti Nyderlandų teisės aktus dėl „akcinio kapitalo atleidimo nuo mokesčių“ ir kitas normas, kurios taikomos vertės padidėjimo ir nuvertėjimo dėl valiutų kurso svyravimo, turinio tokos turimoms patronuojamųjų bendrovių nerezidentų akcijoms, apmokestinimui, manau, kad Sprendime X priimtas sprendimas taikytinas šioje byloje.

101. Nors byloje X (C-686/13) ginčas buvo susijęs su patronuojančiosios ir patronuojamosios bendrovės santykiais ne konsoliduotoje grupėje, nematau kliūčių toje byloje priimtą sprendimą taikyti šiuo atveju nagrinėjamai bylai. Lemiamas veiksnys, mano nuomone, yra tai, kad šioje byloje nagrinėjamos aplinkybėmis dėl valiutų kurso svyravimo gautas pelnas taip pat neįtraukiamas į pelno mokesčių bazę. Kitaip tariant, remiantis prašymu priimti prejudicinį sprendimą pateikuso teismo žodžiais, lemiamas veiksnys yra tai, kad nagrinėjamu atveju „neatsižvelgiama nei į dolių valiutos keitimo atsiradusį pelną, nei į dolių valiutos keitimo atsiradusius nuostolius“(40).

102. Jei taip, kaip, atrodo, teigia prašymu priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, dėstydamas Nyderlandų teisę, ir kaip patvirtina Nyderlandų vyriausybė, skirtingas požiūris, taikomas patronuojančiosios bendrovės turimų patronuojamosios bendrovės nerezidentų akcijų vertės sumažėjimui dėl valiutų kurso svyravimo, kai pastaroji bendrovė negali priklausyti konsoliduotai grupei, neriboja sisteginio laisvės dėl to pačios priežasties, kurias Teisingumo Teismas jau nurodė Sprendime X.

103. Atsakymas į šį prejudicinį klausimą neleidžia nagrinėti kitų dviejų pagrindinių bylų nagrinėjamojo teismo klausimų. Vis dėlto juos trumpai ir glaustai išnagrinėsiu (kaip tai daro Nyderlandų vyriausybė), jei Teisingumo Teismas nuspręstų pirmąjį klausimą atsakyti teigiamai.

2. Dėl antrojo ir trečiojo prejudicinių klausimų

104. Jeigu patronuojančioji bendrovė galėtų į nuostolius įtraukti turimų patronuojamųjų bendrovių nerezidentų akcijų nuvertėjimą dėl valiutų kurso svyravimo, prašymu priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas pageidautų sužinoti: a) ar ši galimybė taikoma „Europos Sąjungoje sisteginiams (vienai ar kelioms) tiesioginiams, ar netiesioginiams patronuojamosioms bendrovėms, kurias aptariama patronuojančioji bendrovė netiesiogiai valdo per patronuojamųjų bendrovę“; ir b) ar reikia atsižvelgti tik į tą vertės sumažėjimą, kuris „patirtas tais metais, dėl kurių kilo ginčas“, ar taip pat reikia atsižvelgti ir į ankstesniais metais patirtus nuostolius.

105. Remiantis bylos medžiagoje pateikta teisine informacija darytina išvada, kad Nyderlandų teisėje nustatytas konsolidacijos mechanizmas suteikia galimybę pasirinkti bendroves, kurios jungiasi į grupę (laikoma vienu apmokestinamuoju vienetu)(41). Todėl iš principo neturėtų būti priežasties neleisti patronuojamosioms bendrovėms nerezidentėms elgtis taip, kaip leidžiama patronuojamosioms bendrovėms rezidentėms.

106. Vis dėlto pagrindinėje byloje kalbama tik apie nuostolius dėl valiutų kurso svyravimo, susijusių

su konkrečios patronuojamosios bendrovės nerezidentės akcijomis, konsolidavimu. Todėl antrojo prejudicinio klausimo turinys pasirodė šiek tiek hipotetinis: ginčas kilo dėl galimybės konsoliduoti grupę ir traukti Didžiojoje Britanijoje esančią patronuojamąją bendrovę, o ne bet kokią kitą tiesioginę ar netiesioginę patronuojamąją bendrovę. Taip suformuluotas klausimas tampa nepriimtinas.

107. Taip pat nemanau, kad Teisingumo Teismas galėtų naudingai atsakyti į trečiąjį prejudicinį klausimą. Iš tiesų viena bylos šalis nesiūlo Teisingumo Teismui atsakyti tiesiogiai ir remiantis Sąjungos teise. Pagrindinės bylos ieškovų bendrovė (X NV), be kita ko, tvirtina, kad atsakymas glaudžiau veikia Nyderlandų, o ne Sąjungos teise, nes apmokestinamo metinio pelno sąvoką reglamentuoja nacionalinės teisės normos.

108. Primenu, kad teoriškai manoma atskirti akcijų nuvertėjimą, kai jos priklauso *A Holdings BV*, ir nuvertėjimą, patirtą perleidžiant tas akcijas. Atrodytų, kad klausimas susijęs su akcijų, kurios laikomos statinio kapitalo dalimi, nuvertėjimu, kurį lėmė valiutų kurso svyravimas.

109. Jeigu apskaitoje turi būti nurodyta monetas finansinė padėtis konkrečioje datoje, akcijų nuvertėjimas buhalteriskai gali būti išreikštas pagal vairius kriterijus. Jeigu šios akcijos yra investavusios bendrovės turto dalis, jų nuvertėjimas galės būti, pavyzdžiui, atspindėtas apskaitoje atliekant reikiamus tikslinimus ir tų nuvertėjimų traukiant į eilutę „vertės sumažėjimas“.

110. Kai akcijos vertintos kita valiuta nei ta, kurią naudoja patronuojančioji bendrovė, valiutų kurso svyravimai gali lemti daugiau ar mažiau nuolatinius ekonominius svyravimus. Tam, kad šie svyravimai atspindėtų mokesčių bazėje apskaituojant pelno mokestį, paprastai reikia, kad jie sudarytų tikrus finansinius nuostolius.

111. Teisingumo Teismas negali nagrinėti, ar pagal nacionalinę teisę akcijų nuvertėjimo traukimas į apskaitą turi tokios nustatant mokesčių bazę. Prašymą priimti prejudicinį sprendimą pateikęs teismas, remdamasis nacionalinės finansų srities teisės aktais, privalo nustatyti, ar tikri finansiniai nuostoliai, turintys tokios patronuojančiosios bendrovės rezultatams, buvo patirti tik tais mokestiniais metais, kuriais akcijos perleistos, ar kiekvienais ankstesniais mokestiniais metais(42).

VI. Išvada

112. Atsižvelgdamas į tai, kas išdėstyta, siūlau Teisingumo Teismui *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) klausymus atsakyti taip:

SESV 49 straipsnis:

– Draudžia taikyti nacionalinės teisės aktus, pagal kuriuos valstybėje narėje įsisteigusiai patronuojančiajai bendrovei neleidžiama atskaityti palikančią už paskolą, susijusią su kapitalo našu ir kitoje valstybėje narėje įsteigtą patronuojamąją bendrovę, nors ji galėtų pasinaudoti tokiu atskaitymu, jei patronuojamoji bendrovė būtų įsteigta toje pačioje valstybėje narėje kaip ir patronuojančioji bendrovė.

– Nedraudžia taikyti nacionalinės teisės aktų, pagal kuriuos valstybėje narėje įsisteigusiai patronuojančiajai bendrovei neleidžiama iš pelno atskaityti neigiamo skirtumo (nuvertėjimo) dėl valiutų kurso svyravimo, kiek tai susiję su jos turimomis kitoje valstybėje narėje įsteigtos patronuojamosios bendrovės akcijomis, jeigu pagal tuos pačius teisės aktus atitinkamai neapmokestinamas pelnas (vertės padidėjimas) dėl minėto svyravimo.

1 Originalo kalba: ispanų.

2 Be kita ko, žr. 1998 m. liepos 16 d. Sprendimą *ICI* (C-264/96, EU:C:1998:370); 1999 m.

lapkričio 18 d. *X ir Y* (C-200/98, EU:C:1999:566); 2001 m. kovo 8 d. Sprendimas *Metallgesellschaft ir kt.* (C-397/98 ir C-410/98, EU:C:2001:134); 2003 m. rugsėjo 18 d. Sprendimas *Bosal* (C-168/01, EU:C:2003:479); 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimas *Marks & Spencer* (C-446/03, EU:C:2005:763); 2008 m. sausio 17 d. Sprendimas *Lammers & Van Cleeff* (C-105/07, EU:C:2008:24); 2008 m. lapkričio 27 d. Sprendimas *Papillon* (C-418/07, EU:C:2008:659); 2012 m. rugsėjo 6 d. Sprendimas *Philips Electronics UK* (C-18/11, EU:C:2012:532); 2014 m. balandžio 1 d. Sprendimas *Felixstowe Dock and Railway Company ir kt.* (C-80/12, EU:C:2014:200); 2015 m. vasario 3 d. Sprendimas *Komisija / Jungtinė Karalystė* (C-172/13, EU:C:2015:50); 2015 m. spalio 6 d. Sprendimas *Finanzamt Linz* (C-66/14, EU:C:2015:661) ir 2017 m. gegužės 17 d. Sprendimas *X* (C-68/15, EU:C:2017:379).

3 2010 m. vasario 25 d. Sprendimas *X Holding* (C-337/08, toliau – Sprendimas *X Holding*, EU:C:2010:89) ir 2014 m. birželio 12 d. Sprendimas *SCA Group Holding ir kt.* (C-39/13–C-41/13, EU:C:2014:1758).

4 18 ir 43 punktai.

5 C-386/14, EU:T:2015:524 (toliau – Sprendimas *Groupe Steria*).

6 Ten pat, 27 punktas.

7 Ten pat, 27 punktas *in fine*.

8 ?mon? vadinu „Nyderland?“ (arba Italijos, Švedijos ir pan.), nors iš tikrųjų labiau tinkama būtų kalbėti apie Nyderlanduose ar bet kurioje kitoje valstybėje narėje „nereziduojančių bendrovę“.

9 Akcijų perleidimo schema buvo daug sudėtingesnė ir, nesant reikalo aprašyti kitą papildomą operaciją, ji galima reziumuoti taip, kad 2009 m. vasario 12 d. *A Holdings BV* perleido jai priklausančias C akcijas bendrovei D, kuri yra X NV patronuojamoji bendrovė, priklausanti vienam apmokestinamajam vienetui. Tą pačią dieną D perleido C akcijas Liuksemburge esančiai patronuojamajai bendrovei *A Holdings Luxembourg*.

10 Primenu, kad pagal šią nuostatą nei ? gauna pelną, nei ? patirtus nuostolius dėl turimų akcijų neatsižvelgiama, kai apskaičiuojamas pelnas.

11 Cituojamas 2014 m. birželio 12 d. Sprendimo *SCA Group Holding ir kt.* (C-39/13–C-41/13, EU:C:2014:1758) 33 punktas.

12 Šios nutarties pateikti prašymą priimti prejudicinį sprendimą 2.8.2.7 punkte kaip pavyzdys nurodomos tam tikros mokestinių kliūtys: i) sumažintas mokesčių tarifas vienam apmokestinamajam vienetui taikomas tik vieną kartą; ii) vienam apmokestinamajam vienetui priklausanti patronuojamoji bendrovė nustoja egzistuoti, jeigu bankrotas skelbiamas dėl nepakankamo turto; iii) kiekviena vienam apmokestinamajam vienetui priklausanti patronuojamoji bendrovė yra solidariai atsakinga už pelno mokestį, renkamą iš vieno apmokestinamojo vieneto; ir iv) vienam apmokestinamajam vienetui priklausanti bendrovė investicijas yra sumuojamos, todėl atskaitymui už investicijas taikomas procentas vienam apmokestinamajam vienetui gali būti mažesnis nei tuo atveju, jeigu renkant pelno mokestį bendrovės būtų vertinamos atskirai.

13 Šiuo klausimu Komisija daro nuorodą ? 1992 m. sausio 28 d. Sprendimo *Bachmann* (C-204/90, EU:C:1992:35) 31 ir paskesnius punktus ir ? 2008 m. vasario 28 d. Sprendimo *Deutsche Shell* (C-293/06, EU:C:2008:129) 39 punktą.

14 Neigiamas poveikis nurodytas 12 išnašoje.

- 15 Atitinkamai 43 ir 25 punktai.
- 16 Šios išvados 3 ir 4 punktai.
- 17 Taip išdėstyta nutarimų pateikti prašymų priimti prejudicinį sprendimą bylose C-398/16 ir C-399/16 2.8.4 ir 2.10.1 punktuose. *Hoge Raad der Nederlanden* (Nyderlandų Aukščiausiasis Teismas) sprendimai, kuriuose taikomas šis išaiškinimas, yra 2011 m. birželio 24 d. sprendimas NL:HR:2011:BN3537 ir 2012 m. rugsėjo 21 d. sprendimas NL:HR:2012:BT5858.
- 18 2015 m. spalio 6 d. sprendimas (C-66/14, ECLI:EU:C:2015:661).
- 19 Sprendimo *Groupe Steria* 27 ir 28 punktai.
- 20 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Marks & Spencer* (C-446/03, EU:C:2005:763) 32 ir 33 punktai.
- 21 Sprendimo *X Holding* 20 punktas ir Sprendimo *Groupe Steria* 21 punktas.
- 22 2005 m. gruodžio 13 d. Sprendimo *Marks & Spencer* (C-446/03, EU:C:2005:763) 35 punktas.
- 23 Kaip nurodo Nyderlandų vyriausybė pastabų 21 punkte.
- 24 Taip pat reikalaujama, kad tos pačios taisyklės būtų taikomos nustatant mokesčio bazę, tačiau šis aspektas nereikšmingas byloje C-398/16, o byloje C-399/16 jis turi reikšmę.
- 25 Sprendimo *X Holding* 24 punktas.
- 26 Šiuo atveju byla susijusi išimtinai su snaudomis (su paskolos palūkanomis), kurios turi įtakos tik patronuojančiosios, o ne patronuojamosios bendrovės pelnui, ir kurios susijusios su investicijomis įsigyjant patronuojamosios bendrovės akciją.
- 27 Sprendimo *Groupe Steria* 31 punktas.
- 28 Nyderlandų vyriausybės pastabų 52–55 punktai, kurių turinį daroma nuoroda šių pastabų 95 punkte (byloje C-398/16).
- 29 1969 m. įstatymo 10a straipsnio 3 dalyje nenustatyta visiško atskaitymo draudimo: atskaityti galima, jei suinteresuotoji bendrovė rodo, kad tai nėra nieko bendra su ekonominėmis argumentais neturintis dirbtinis darinys.
- 30 2006 m. rugsėjo 12 d. Sprendimo *Cadbury Schweppes ir Cadbury Schweppes Overseas* (C-196/04, EU:C:2006:544) 51 punktas.
- 31 Kaip jau minėjau (32 punkte), Komisija šiuo klausimu pažymi, kad Nyderlandų mokesčių sistema nedarni, nes leidžia griežtai nacionalinėms konsoliduotoms grupėms išvengti šios nuostatos dėl kovos su vengimu taikymo, nors pagal ją 1969 m. įstatymo 10a straipsnis taikomas tiek nacionaliniais, tiek tarpvalstybiniais atvejais.
- 32 Žr. 33 išnašą.
- 33 2017 m. kovo 8 d. sprendimo (C-14/16, EU:C:2017:177) 55 punktas.
- 34 Nors nutarties dėl prašymo priimti prejudicinį sprendimą 2.5 punkte kalbama apie galimą C

integravim? ? konsoliduot? grup? („jei reikt?“), pati suinteresuotoji šalis apriboja galim? ?traukim? ? *A Holdings UK*.

35 2008 m. vasario 28 d. sprendimas (C?293/06, EU:C:2008:129).

36 2015 m. birželio 10 d. sprendimas (C?686/13, toliau – Sprendimas X, EU:C:2015:375).

37 Prašymo priimti prejudicin? sprendim? 2.9.5 punktas: „šio sprendimo 2.9.1, 2.9.2 ir 2.9.4 punktuose pateikti argumentai patvirtina išvad?, kad objektyviai panašios situacijos nevertinamos skirtingai ir kad nepažeidžiama ?sisteigimo laisv?, taip pat, kad suinteresuotosios šalies teiginiai atmesti pagr?stai“.

38 Išvada byloje X (C?686/13, EU:C:2015:31).

39 Sprendimo X 40 ir 41 punktai. Prieš tai 36–39 punktuose Teisingumo Teismas paaiškino, d?l koki? priežas?i? 2008 m. vasario 28 d. Sprendime *Deutsche Shell* (C?293/06, EU:C:2008:129) suformuluotas atsakymas netaikytinas byloje X.

40 Prašymo priimti prejudicin? sprendim? 2.9.4 punktas.

41 Žr. 23 išnaš?.

42 Šiuo klausimu pagal analogiją žr. 2008 m. vasario 28 d. Sprendimo *Deutsche Shell* (C?293/06, EU:C:2008:129), 24 ir 25 punktus.